

POLJOPRIVREDNA TERMINOLOGIJA NA RUSKOM JEZIKU NA PRIMERU INSTITUTA ZA RATARSTVO I POVRTARSTVO NOVI SAD

Dragana Savin¹

Izvod

Savremeni tokovi nauke zahtevaju praćenje domaćih i stranih naučnih i tehničkih dostignuća kako kroz učestvovanje na skupovima tako i kroz naučnu i stručnu literaturu. Poljoprivredna nauka se zasniva na podacima iz prakse, ogledima u polju, ali isto tako je neophodno i praćenje rada inostranih istraživača, naučnih centara i institucija kroz njihove publikacije. U ovom radu nam je cilj da predstavimo deo poljoprivredne leksike (sa akcentom na nazive biljnih vrsta) kao i opšte naučne i organizacione termine i jedinice sa ekvivalentima rusko-srpskim i srpsko-ruskim, koja je posebno vezana za delatnost novosadskog Instituta za ratarstvo i povrtarstvo a kroz višegodišnju praksu prevođenja su prepoznata kao važna i frekventna, bez želje da se ulazi u stručne podele iz oblasti poljoprivrede kao nauke. Rad je namenjen onima koji imaju osnovno jezičko znanja iz ruskog jezika a koji počinju da koriste rusku naučno-stručnu literaturu iz poljoprivrede, kao i studentima ruskog jezika radi širenja i/ili utvrđivanja leksičkog fonda.

Ključne reči: poljoprivredna terminologija, ruski jezik, srpski jezik, Institut za ratarstvo i povrtarstvo

U ruskom jeziku se poljoprivreda piše iz dve reči *сельское хозяйство*, dok je pridev izveden od njih piše kao jedna reč *сельскохозяйственный* a oblik, tj. rod zavisi, naravno, od imenice uz koju stoji pa tako imamo npr: *сельскохозяйственный факультет*, ali *сельскохозяйственное предприятие* - poljoprivredna firma/preduzeće. U sličnom kontekstu se koristi i imenica *агрофирма* – koju bismo, takođe, slično ili čak istovetno,

preveli sa poljoprivredna firma / preduzeće. Da ne zaboravimo još i izraze tipa „upisati se na poljoprivredni fakultet“ – *поступить на сельскохозяйственный факультет*, ali *в (новисадский) университет*, sve češće se u ruskom govornom podneblju sreće i *агрономический факультет* radeo *факультет агротехнологий и агробизнеса* – fakultet agrotehnologije i agrobiznisa, potom izraz „položiti sve ispite“ – *сдать все экзамены*, tada se

¹ Stručni rad (Professional paper)

Savin D., Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Maksima Gorkog 30, Novi Sad, e-mail: dragana.savin@nsseme.com

postaje „diplomac“ ili *выпускник*, tj. „završiti poljoprivrdni fakultet/univerzitet“ – *окончить сельскохозяйственный / агрономический факультет / университет; поступить в аспирантуру* – upisati poslediplomske studije. Po završetku fakulteta postaje se (u zavisnosti od fakulteta, univerziteta i struke): *агроном, ученый агроном, специалист по сельскому хозяйству, агроном специалист* - svi ti nazivi se korsite u smislu opšta struka a postoje i niz užih specijalnosti kojima se ovom prilikom nećemo baviti. Ali da se vratimo na našu temu – u okviru Instituta za ratarstvo i povrtarstvo, kojeg po nasleđenoj tradiciji prevodimo sa *Институт полеводства и овощеводства*, postoje nekoliko odeljenja koji su vezana za poljoprivredu kao i odseka kao manjih organizacionih jedinica. Tako se „odeljenje“ prevodi kao *отдел* dok „odsek“ kao *отделение*.

Nazivi za organizacione jedinice

Institut za ratarstvo i povrtarstvo ima sledeće organizacione tj. istraživačke jedinice - *исследовательские подразделения*:

отдел зерновых колосовых - odeljenje za strna žita; *отдел кукурузы* - odeljenje za kukuruz; *отдел сахарной свёклы* - odeljenje šećerne repe; *отдел масличных культур* u okviru koga je *отделение рапса* - odeljenje za uljane kulture sa odsekom za uljanu repicu; *отдел кормовых растений* – odeljenje za krmno bilje; *отдел овощеводства* – odeljenje za povrtarstvo; *отдел сои* u okviru koga je *отделение микробиологических препаратов* - odeljenje za soju sa odsekom mikrobioloških preparata; *отдел альтернативных культур* – odeljenje za altrernativne kulture; *отдел биотехнологии* – odeljenje za biotehnologiju, *лаборатория для испытания семян* – laboratorija za ispitivanje semena; *лаборатория почвоведения и агроэкологии* - laboratorija za zemljište i agroekologiju. Tu su i servisna po-

dodeljenja- tzv. ogleдно polje - *опытное поле* i služba za opšte poslova - *сектор по общим вопросам*. Službu ili sektor opštih poslova čine direkcija - *дирекция Института*, služba za pravne i opšte poslove - *служба по юридическим и общим вопросам*, služba organizacionih i IT poslova - *служба организационных и ИТ-вопросов*, služba za ekonomsko-finansijske poslove - *служба по экономико-финансовым вопросам*, služba za domaće komerijalne poslove - *служба по коммерческим вопросам*, služba za inostrane komerijalne poslove - *служба по международным коммерческим вопросам* i služba marketinga - *служба маркетинга*.

Nazivi za biljne vrste po organizacionim jedinicama

U okviru odeljenja se proučavaju jedna ili više biljnih vrsta. Tako da se u okviru **Odeljenja za strna žita** proučavaju sledeće biljne kulture: *пшеница (яровая и озимая)* – pšenica jara i ozima; *пшеница (твердая) дурум* – pšenica (tvrda) durum; *пшеница спельта (полба)* – pšenica spelta; *тритикале* – tritikale; *ячмень* – ječam; *овёс* – ovas. **Odeljenje za kukuruz** – biljka – *кукуруза*; **Odeljenje za šećernu repu** - *сахарная свекла* – šećerna repa. **Odeljenje za uljane kulture:** *подсолнечник* – suncokret, u ukrajinskim izvorima se nalazi i reč *подсолнух*, *рапс* – uljana repica; *клещевина* – *ricinus*. **Odeljenje za soju** – соя. **Odeljenje za krmno bilje** *люцерна* – lucerka; *красный клевер* – crvena detelina; *горох* – grašak; *вика* – grahorica; *суданка* – sudanska trava; *сорго* – sirak. **Odeljenje za povrtarstvo** **цветы** – **свеће** *иберис зонтичный* – iberis, *каллистефус* – lera kata; *львиный зев*, *антирринум* - leri čovek; *ноготки лекарственные* или *календула лекарственная* – neven; *ночная*

фиалка, вечерница, гесперис – noćna frajla, *петунья или петунья, петунья гибридная* – petunija; *портулак* – prkos; *василёк синий* – različak; *декоративный подсолнечник* – ukrasni suncokret; **овоци** – **поврће** *чеснок* – beli luk, *мангольд* – blitva; *стручковая фасоль* – boganija; *сельдерей* – celer; *свёкла* – cvekla; *дыня* – dinja; *горох* – grašak; *цветная капуста* – karfiol; *кольраби* – keleraba; *капуста савойская* – kelj; *огурец* – krastavac; *капуста белокачанная* – kupus; *укроп* – mirođija; *арбуз* – lubenica; *лук репчатый* – crni luk; *морковь* – šargarepa, *mrkva*; *перец* – paprika; *помидор* – paradajz; *пастернак* – paštrnak; *петрушка* – peršun; *фасол* – pasulj; *баклажан* – plavi paradajz; *редис* – rotkvica; *редька* – rotkva; *салат* – salata; *шпинат* – španat; *кабачок* – tikvica. **Odeljenje za alternativne kulture:** *сорго обыкновенное* – sirak metlaš; *сорго зерновое* - sirak za zrno; *масличная тыква* – uljana tikva; *просо, просо обыкновенное* – proso; *гречиха посевная, или гречиха съедобная, гречиха обыкновенная* – heljda; *табачное дерево, табак сизый* – duvan; *базилик душистый, базилик обыкновенный, или базилик огородный* – bosiljak; *ромашка аптечная или ромашка лекарственная* – kamilica; *укроп* – mirođija; *мята перечная* – nana.

Svaka biljka ili biljna vrsta ima još sijaset drugih reči koji su vezani za njeno detaljnije naučno proučavanje - od delova biljke do načina gajenje, bolesti i insekata koji je napadaju i sl. kao i laboratorije o čemu ćemo pisati neki drugi put.

Literatura :

- Andrej Stojanović: Ruski jezik: za studente poljoprivrednog fakulteta, 264 str, Beograd 1991.
- Radoslav Bošković: Srpsko-ruski rečnik: oko 30000 reči sastavili Radoslav Bošković, Vera Marković: Narodna knjiga – Alga, 1999. Beograd 649. str.
- Русско-сербохорватский словарь: около 52 000 слов под редакцией Б. Станковича – М. Рус. яз; Нови-Сад– Матица српска, 1988. 984 с.
- Predrag Stamenković: Rusko-srpski rečnik pravnik termina/Beograd: Savremena administracija, 1996, 295 str.
- Valentina Dević Romanova: Русский язык, практикум разговорной речи I. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd 1996.
- Rusko-srpski rečnik/u redakciji Bogoljuba Stankovića: Dopunjeno izdanje, Novi Sad, Prometej, 2009. 1001. str.

AGRICULTURAL TERMINOLOGY IN RUSSIAN LANGUAGE ON THE INSTITUTE OF FIELD AND VEGETABLE CROPS EXAMPLE

Dragana Savin

Summary

Contemporary science demands that scientists are following domestic and foreign scientific and technical achievements through conference attendances and scientific and professional literature. Agricultural science is based on practical data, field experiments, but nevertheless it is essential to be up to date with the work of foreign researchers, scientific centres and institutions through their publications. The aim of this paper was to present a part of the agricultural lexicon (with the accent on the plant species names), as well as the general scientific and organizational terms with the equivalents in Russian – Serbian and Serbian – Russian, which is of the great importance in activities of Institute of Field and Vegetable Crops, presented through perennial practices of translation. Those terms are recognized as important and frequent, without wishing to go into professional divisions in agriculture as science. This paper is dedicated to the scientists who possess basic linguistic knowledge of Russian language and are starting to use Russian scientific and professional literature in agriculture, as well as students of Russian language for the purpose of establishing and widening linguistic fund.

Key words: agricultural terminology, Russian language, Serbian language, Institute of Field and Vegetable Crops

Primljeno: 11. novembra 2014.
Prihvaćeno: 25. novembra 2014.